

Rameau *Pièces de clavecin en concerts*

Aapo Häkkinen (cembalo),
Petri Tapio Mattson (fiolin),
Mikko Perkola (viola da gamba)

Alba ABCD 318 (66 minutter)

1 2 3 4 5 **6**

www.alba.fi

Etter min smak balanserer Rameaus musikk mer utsøkt på knivseggen mellom ekstase og smerte enn noen annen komponist før Brahms, som perfektjornerte denne produktivt følelsesmessig tvetydige tilstanden. Disse fem suite med enten tre eller fire satser – trio-sonater, egentlig, utgitt i 1741 – fanger perfekt gysset i kvalitets velbehag, og disse intenst hengivne fremførelsene, på Finlands ledende uavhengige plateselskap, gir en ekstra energi som forbedres ytterligere av den detaljerte surroundlyd-innspillingen.

Sparre Olsen *Seks gamle bygdevisur frå Lom, op. 2; Grieg Violinsonate nr. 1 i F-dur, op. 8; Thoresen Yr, op. 23; Hardingfelemusikk: Den vande låtten; Halling på låg bass; Mehanken; Huldrelått frå Vang*

Ragnhild Hemsing, fiolin og hardingfele; Tor Espen Aspaas, klaver
Simax PC 1315 (58 minutter)

1 2 3 4 5 **6**

www.simax.no

Kombinasjonen av hardingfele og konsertfiolin gjør begge en tjeneste: de jevne fiolintonene skjerper den strittende villskapen i hardingfela, og vice versa. Og i dette repertoaret er selvfølgelig folketradisjonen trukket inn gjennom konsertstykkene – et poeng som på denne CDen forsterkes ved å sammenstille instrumentene. Det er synd at Sparre Olsens herlige *Seks gamle bygdevisur frå Lom* sannsynligvis forblir norske fiolinisters domene, siden de ville sjarmere publikum overalt. Ragnhild Hemsings og Tor Espen Aspaas' gjengivelse av Griegs Sonate nr. 1 er på høyde med det beste der ute: flytende, viril (ja!) og sikker, med Hemsings vakre, rene tone og Aspaas' frydefulle rytmikk. For meg var den store oppdagelsen her Lasse Thoresens *Yr* fra 1991, komponert med bruk av den spesielle "gorrlaus"-stemningen av fiolin som på den foregående *Huldrelått frå Vang*. Dette er en helt uvanlig forening av de to tradisjonene: en utvidet (13 minutters) fantasi for solo fiolin har farger fra felas harmoniske verden, men melodien spinner utover som om den virvles på direkten ut av komponistens fantasi. Hemsings spill er suverent.

Thommessen

Veslemøy synsk

Marianne Beate Kielland (mezzosopran),
Nils Anders Mortensen (klaver)

2L 78 (to CDer: 63 og 61 minutter;

1 Blu-ray disc: 124 minutter)

1 2 3 4 **5** 6

www.2L.no

så mye mer en denne historien". Marianne Beate Kielland legger til: "for meg handler diktverket primært om en kvinnes overnaturlige evner, og den kampen hun må kjempe i møte med disse gjennom livet". Men hvordan skal musikken utvides til å omfavne resten av diktene? Grieg skrev åtte sanger fler enn de som rommes i syklusen, og det finnes skisser til enda mere materiale (Ragnar Söderlind har faktisk forberedt en kantate over dette), og dermed forsynte Thommessen seg av det, samt av andre stykker fra Griegs verkliste, og komponerte litt mer musikk selv. Resultatet er et forbløffende kaleidoskop av det kjente, det ukjente og det kjente i ukjent kontekst, med noen slående, nesten skurrende kontraster i stilarter mellom Griegs musikk og Thommessens folke-musikk-elementer arvet fra Grieg, ved siden av hans egen holdning til romantikken og hans ekspresjonistiske gester fra århundret etter. Hvis verket som helhet mangler fokus (og, som jeg sa, må jeg innrømme at min personlige jury fortsatt er ute inntil jeg blir mer kjent med det), er det fordi *Veslemøy synsk* er fortellende, og det fortellende går ofte så langt utover sine egne grenser at det mister fokus. Marianne Beate Kiellands og Nils Anders Mortensens fremførelser er like heroisk som selve musikken: Den krever et enormt spekter av reaksjoner og må ha vært uvanlig krevende å forberede. At den klinger så naturlig, er ingen liten hyllest til deres musisering.

Dette ekstraordinære verket tar det så lang tid å venne seg til at jeg fremdeles ikke er sikker på om det er vellykket eller ei. Men det er en heroisk oppgave og belønner din oppmerksomhet med en flodbølge av oppfinnsomhet: Olav Anton Thommessens fantasi i full flyt er en slags naturkraft. Han tar utgangspunkt i Arne Garborgs diktsyklus *Haugtussa*, han beskriver den som "et av europeisk litteraturs kronjuveler". *Haugtussa* står, mener han "i en særstilling grunnet verkets ufattelige omfang og dets skremmende skildring av savn, depresjon og forløsning. ... Men hva med Edvard Griegs kunstneriske reaksjon på dette dikteriske mangfoldet? Han skjærer gjennom og reduserer handlingen slik at det til slutt ligner på Schumann/Heines *Dichterliebe*. ... Men *Haugtussa* er

